

Я. П. Радченко¹, А. С. Завербний²

ORCID: ¹ 0000-0001-7307-536X, ² 0009-0001-0988-0484

Національний університет "Львівська політехніка"

Кафедра зовнішньоекономічної та митної діяльності

ОСОБЛИВОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ВОЄН ЗА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ УМОВ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДЛЯ УКРАЇНИ

<https://doi.org/10.23939/smeu2024.01.250>

© Радченко Я. П., Завербний А. С., 2024

Розглянуто актуальну проблематику торговельних конфліктів у контексті сучасної глобалізованої економічної системи та їх вплив на економічні інтереси України. Проаналізовано основні аспекти торговельних воєн, враховуючи взаємодію країн на міжнародному ринку, вплив глобальних економічних тенденцій та сучасних викликів, що стоять перед українським експортером. Наведено огляд історії виникнення торговельних конфліктів, розкриваючи їхні корені в економічних та політичних змаганнях між країнами. Стаття спрямована на вивчення та розуміння актуальних проблем глобальної торгівлі та її впливу на економічний розвиток України, а також висуває практичні рекомендації для ефективного ведення торговельних воєн.

Ключові слова: торговельні війни; торговельні конфлікти; глобалізація; євроінтеграція; міжнародні торговельні відносини.

Постановка проблеми

Щодня люди користуються дешевими товарами та послугами, виробленими в десятках країн. Для створення смартфона можуть бути задіяні найкращі заводи та спеціалісти з усіх куточків Землі. За це людство завдячує глобалізації, яка об'єднала світ для досягнення технологічного прогресу та боротьби з бідністю. Однак разом з гаджетами Apple та літаками Boeing-737 глобалізування породило протиріччя, які штовхають світ до торговельних конфліктів та воєн. Економічні кризи і війна в Україні стали випробуванням для світу відкритих кордонів. Якщо одна сторона в торговельній угоді запроваджує ембарго, а інша відповідає на це жорсткими заходами у відповідь, це може стати початком торговельної війни. Впродовж останніх років у світі нараховується близько десяти торговельних воєн та ще більше торговельних конфліктів і суперечок. З огляду на актуальність цього питання, цікаве дослідження методів ведення торговельних суперечок, їх можливі наслідки та інструменти протистояння.

Актуальність дослідження

Останні роки характеризуються зростанням суперечностей/протистоянь у поєднанні все ж із пошуком та здійсненні певних кроків щодо позитивного консолідування зусиль для недопущення в майбутньому торговельних конфліктів, суперечок. Саме тому актуальною є проблема щодо дослідження процесів запобігання їм через отримання сигналів стосовно майбутніх кризових ризи-

ків/викликів, передбачаючи можливі сценарії розвитку світової економіки, місця України у сучасному глобалізованому середовищі постійних економічних змін.

Формулювання мети та завдань статті

Мета статті – актуалізувати та розширити розуміння щодо торговельних війн, їхнього впливу на світову економіку та можливих перспектив розвитку міжнародних торговельних відносин. Завданнями статті є проаналізувати економічні наслідки торговельних війн, зокрема в контексті змін у глобальному торговельному обсязі, інфляції, вартості товарів та розвитку ринкових секторів; розглянути основні причини виникнення та можливі наслідки торговельних конфліктів між США та Китаєм, Україною та Росією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

У сучасному геополітичному контексті торговельні війни є основним елементом економічних відносин між країнами. Останні дослідження та публікації розглядають різні аспекти цього явища, від впливу торговельних конфліктів на глобальну економіку до їхнього впливу на внутрішні економічні політики окремих країн. Багато вчених і експертів з різних галузей досліджували теми торговельних війн. Серед українських науковців цю тему вивчали К. Ануфрієва, С. Брус, О. Береславська, Є. Бублик, Ю. Шаповал, А. Дробязко, В. Зимовець, А. Махінова, В. Микуляк, Ю. Прозоров та інші. Також вагомий внесок у дослідження проблеми торговельних війн зробили іноземні вчені: Пол Крюгман вивчав торговельні конфлікти та їх вплив на глобальну економіку, Роберто Азеведо Бразильський активно досліджував питання торговельних суперечок та відстоювання принципів вільної торгівлі, Жа Луї де Меніль вивчав вплив торговельних війн на економіку та розвиток країн, Ан Лі зосереджується на торговельних відносинах і конфліктах, зокрема на взаємодії Китаю з іншими економічними гігантами.

Виклад основного матеріалу

Два століття тому світ не міг собі дозволити нинішню глобалізацію. Держави були менш залежні одна від одної, тож їх мало що стримувало від збройних протистоянь. Лише після двох світових війн почалися корінні зміни. США та їх союзники вирішили так пов'язати економіки, аби війни стали не вигідними, а спільно створені блага ставилися вище за будь-які суперечки. Взаємне відкриття кордонів почалося у 1947 р., коли 23 країни підписали Генеральну угоду з тарифів і торгівлі. Тоді держави зробили одна одній 45 тис. поступок у сфері торгівлі на 10 млрд дол. або на 20 % світового товарообігу.

У 1995 році угода трансформувалася у Світову організацію торгівлі (СОТ) (рис. 1). Саме тоді глобалізація стала справді глобальною, адже сьогодні до організації належать 164 країни, на які припадають 98 % світового ВВП [1]. Глобалізація є досить складним, комплексним і суперечливим явищем, яке одночасно сприяє і зміцненню співробітництва, і посиленню конкуренції.

Разом із сприянням інтеграції, регіоналізація призводить до посилення суперечностей конкуренції, а країни, навіть у межах угруповань, різняться за рівнем економічного розвитку. Як екстерналія глобалізації сьогодні посилюються протекціоністські настрої країн, особливо тих, які мають великий торговельний дефіцит; контроль вхідних і вихідних торговельних потоків з метою дотримання економічної безпеки або впливу на економіку країни, з якою є торговельні зв'язки. Торговельною війною можна назвати протистояння країн, які мають спільні торговельні зв'язки, за допомогою встановлення тарифних та нетарифних обмежень для скорочення імпорту, імпортозаміщення, зміни географічної і товарної структури торгівлі. У процесі торговельних воєн країни застосовували тарифні і нетарифні засоби регулювання для захисту внутрішнього ринку від шкідливих товарів, захисту вітчизняних виробників, схилення до вступу в певні торговельні угоди, тиску на окремі країни та компанії-виробники, політичного впливу для обмеження взаємовідносин з певною країною (зокрема, взаємні торговельні ембарго, взаємні торговельні і логістичні обмеження) [2].

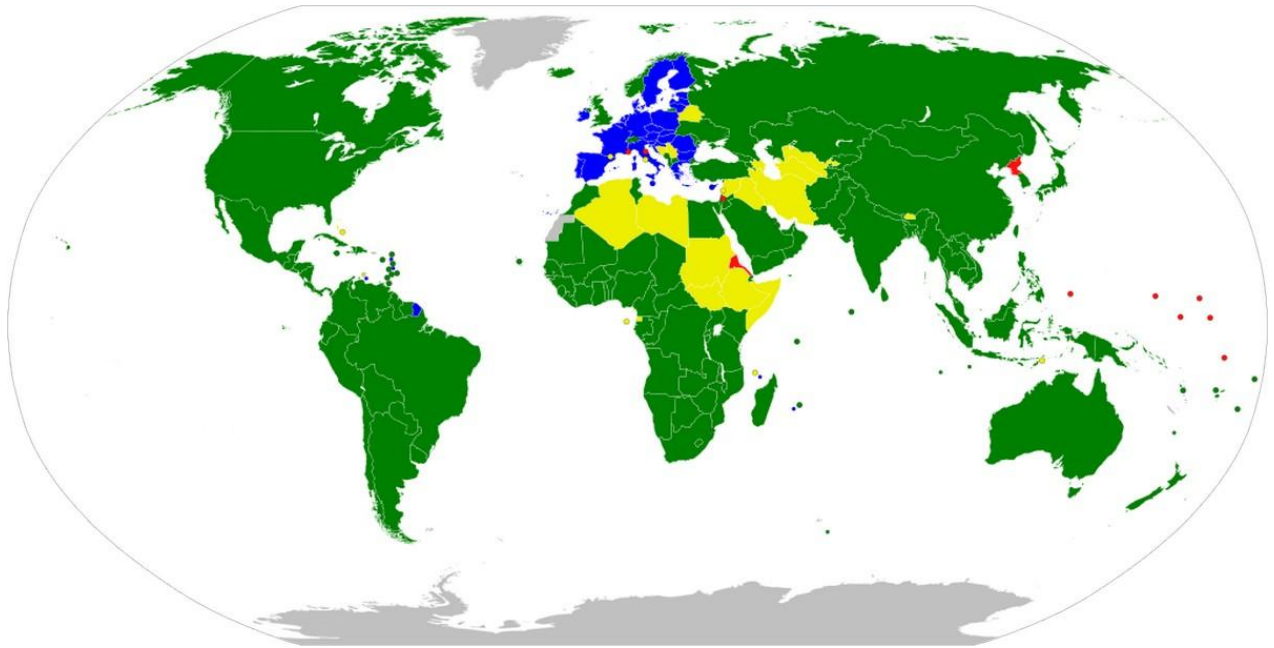

Рис. 1. Країни, які входять у СОР

* Зелени – члени СОР, сині – члени СОР у складі ЄС, жовті – країни-спостерігачі СОР, червоні – не є членами СОР

Важливо розуміти відмінність понять “конфлікт”, “суперечка”, “суперечлива ситуація” і “війна” в ракурсі використання у сфері міжнародних торговельних відносин (рис. 2).

Рис. 2. Ступені погіршення торговельних відносин між країнами [3]

Джерело: [3]

За причинами виникнення торговельні суперечки поділяють на: протекціоністські (метою є створення сприятливих умов для національних виробників); політичні (розбіжності у поглядах на внутрішню та зовнішню політику іноземних держав, територіальні претензії тощо); ідеологічні (різні системи цінностей, які домінують у суспільствах країн, зокрема комуністичні, ліберальні, консервативні, націоналістичні); екологічні (пов'язані з порушенням норм дотримання екологічної рівноваги) [4].

Залежно від масштабів, суперечки поділяються на світові, в яких бере участь велика кількість країн і які можуть перерости у глобальні конфлікти; регіональні, що виникають між країнами певного географічного регіону; субрегіональні, у яких бере участь значна кількість країн (двосторонні або багатосторонні конфлікти) [4].

Торговельні війни, які ведуться між двома великими економіками, завжди здійснюють значний вплив на економічну ситуацію у світі загалом. Не стало винятком значне протистояння США та Китаю, що розпочалося у 2018 р. й пов'язане із запровадженням низки заходів США для обмеження китайського експорту та відповідних зворотних дій Китаю.

Формально торговельна війна США та КНР розпочалася у березні 2018 року, коли під час розслідування крадіжок інтелектуальної власності американських компаній китайською стороною було виявлено, що Китай використовує дискримінаційні практики, які завдають шкоди американській торгівлі.

Як наслідок Китай і США ухвалили низку рішень, відповідно до яких сторони ввели взаємні підвищені мита. Спершу Трамп запровадив мита на імпорт сталі (25 %) та алюмінію (10 %). Пізніше митом обклали китайські товари обсягом спершу на \$50 млрд, а пізніше на \$200 млрд. Китайська сторона у відповідь встановила мита розміром 5–10 % на імпорт товарів для груп обсягом \$60 млрд [10]. США та Китай взаємно вводили мита та інші торговельні обмеження. Китай відповів введенням мит на американські товари, що призвело до ескалації конфлікту.

Торговельна війна розгорталася не тільки у сфері мит та податків, а й у сферах технологій, інтелектуальної власності та інших. Спір також стосується висунення обвинувачень щодо кібершпигунства, втручання в торговельні практики та інших аспектів. Незважаючи на непримиренність, обидві сторони спробували вести переговори для ров'язання конфлікту. У серпні 2019 року була оголошена фаза “перша угода” між США та Китаєм, але невдовзі взаємні обвинувачення та санкції відновилися.

Пандемія також вплинула на торговельний конфлікт. Спроби влад звинувачувати один одного у поширенні вірусу призвели до подальших напружень та обмежень. Після зміни адміністрації в США у 2021 році під керівництвом Президента Джо Байдена були прийняті кроки для зменшення напружень та відновлення діалогу.

Однак проблеми залишаються і торговельні відносини між країнами досі складні. Звісно ж, торговельна війна між США та Китаєм відчутно вплинула на світову економіку, створюючи хвилі нестабільності та викликаючи реакції на різних рівнях, а саме:

- торговельна війна спричинила спад світового торговельного обсягу через введення мит та інших торговельних обмежень. Це призвело до скорочення взаємних торговельних операцій між багатьма країнами;

- торговельна війна вплинула на глобальні ланцюжки виробництва, оскільки багато компаній мають складні ланцюги постачання, що охоплюють і США, і Китай. Зменшення виробництва та обмеження доступу до основних компонентів мали доміно-ефект на глобальній економіці;

- зростання мит та обмежень на імпорт призвело до збільшення вартості багатьох товарів. Це може призвести до інфляції та погіршення купівельної спроможності, яка впливає на споживчі та виробничі сектори в багатьох країнах;

- торговельна війна підштовхнула країни до технологічної гонки та змушує їх вкладати більше ресурсів у дослідження та розвиток для збереження конкурентоспроможності.

Всі ці аспекти формують складний мікроклімат у світовій економіці, потребуючи уважного спостереження, аналізу та стратегічного планування від економічних та політичних лідерів для мінімізації негативних наслідків і забезпечення сталого розвитку. Україна також має певний досвід втягнення в торговельні протистояння.

Насамперед ідеться про росію. До лютого 2022 року росія і Україна зберігали тісні економічні зв'язки. Так, у 2021 році Україна посідала 15-те місце у зовнішній торгівлі росії – її частка становила майже 2 %, торговельний обіг між країнами перевищував 12 млрд доларів. За воєнний 2022 рік торговельні показники були зведені до статистичної похибки. За даними української митної служби [5], якщо в лютому 2022 року імпорт з росії в Україну становив 548 млн доларів, а експорт – 240 млн доларів, то в березні того ж року показники впали до 43 млн доларів і 4,2 млн доларів відповідно. Зв'язки були дуже міцними (спільні будівельні, технологічні стандарти, спільні системи електроенергетики, залізниць, трубопроводів та інші) й рф залишалася торговельним партнером України попри безліч торговельних конфліктів [6].

Через взаємні санкції країни не торгували, наприклад, продуктами харчування, мінеральними добривами або, скажімо, автомобілями. Росія час від часу також обмежувала транзит українських товарів у треті країни, чим неабияк заважала нашому експорту в Азію [7]. Україна імпортувала в росії вугілля, нафту і нафтопродукти, продукти хімічної промисловості та ін. (рис. 3), а експортувала до країни-агресора чорні метали, продукцію хімічної промисловості, ядерні котли та реактори (рис. 4).

Початок розриву ділових відносин – 2013–2014 роки, Революція гідності, анексія Криму і Донбас. Тільки тоді рф перестала бути основним торговельним партнером, а Україна підписала Угоду про асоціацію та вільну торгівлю з ЄС. Але попри скорочення обсягів торгівлі росія однаково залишалася одним з найбільших торговельних партнерів України. Кінець цим відносинам покладено 24 лютого 2022 року [6].

Енергетичний імпорт з рф – основна проблема для України. Саме тут країна найбільш залежна від агресивних сусідів – рф і білорусі. Першими з початку війни це відчули українські мережі АЗС. На ці дві країни торік припало понад 60 % поставок дизельного пального і половина всього бензину. Поставок звідти з відомих причин немає.

Рис. 3. Вартість імпорту продукції з росії, млрд дол.

Джерело: [6]

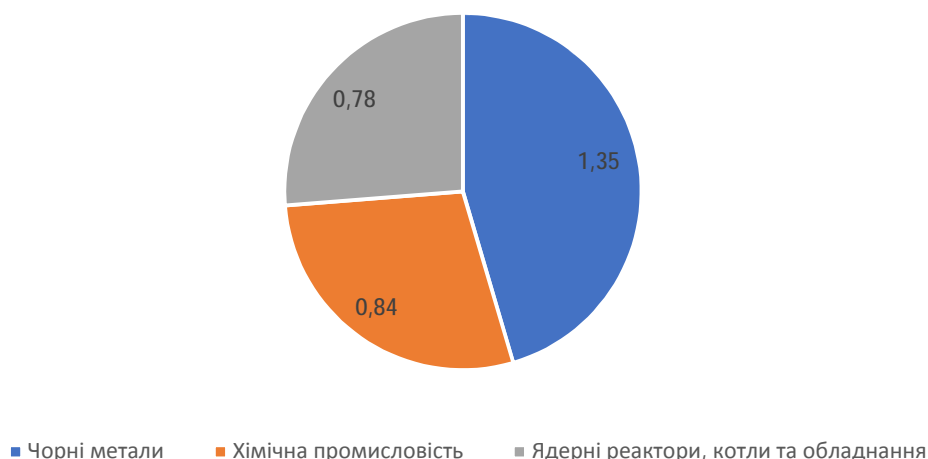

Рис. 4. Вартість експорту продукції в росію, млрд дол.

Джерело: [6]

Крім того, через перекриття портів поки неможливий імпорт нафтопродуктів морем. У влади і бізнесу у цій ситуації був тільки один спосіб – швидко відновити імпорт дорожчого пального і бензину з країн ЄС. Щоб це стало можливо, Кабмін і Рада пішли на зниження ставки ПДВ на нафтопродукти, а також скасували акциз. В іншому разі, вартість на заправках була б занадто високою для українських споживачів, не кажучи про те, що пального просто могло не бути [7].

“Сильно на російську економіку безпосередньо розрив відносин з Україною не вплинув. На рівні макростатистики це непомітно”, – твердить російський макроекономіст Сергій Алексашенко [6]. Однак дослідження багатьох економістів показали, як розрив багатьох зв’язків впливає на стратегічні інтереси росії. Якщо українська економіка на тлі війни й допомоги від інших держав стає більш відкритою та інтегрованою у світову [8, 9], то росія стала ізгоєм, яким треба вигадувати складні ланцюжки постачання, щоби перевезти товари до країни.

На думку українського економіста Максима Кухаря, “українські компанії розширюють економічний кругозір, отримують нові можливості – і це позитивний крок, на який би багато хто не наважився без стресу війни” [6]. Україна стала більш відкритою для нових ринків, тоді як росія, навпаки, стала закритою – багато компаній пішли з країни. Навіть елементарні споживчі товари до росії завозять за надскладними ланцюжками постачання з паралельного імпорту. Очевидно, що найближчими роками відновлення російсько-українських торговельних відносин чекати не треба. Жодних репарацій Росія не платитиме, і про торговельно-економічні відносини між Росією та Україною можна забути. Оцінити слабкі і сильні сторони України в участі у торговельних війнах можна за допомогою SWOT-аналізу (табл. 1). Очевидно, що торговельні війни зазвичай мають негативний характер і вплив на економіку країн, і для України сьогодні не вигідні навіть найменші торговельні суперечки з будь-якими країнами, оскільки ми і так перебуваємо у війні з росією. Також для України сьогодні принципово важливими є поставки зброї та гуманітарної допомоги від західних партнерів, і блокування кордонів чи інші обмеження можуть згубно повпливати на перебіг війни з росією.

На завершення можна навести загальні переваги і недоліки ведення торговельних війн.

Позитивні сторони міжнародних торговельних війн:

1. Міжнародні торговельні війни можуть використовуватися для захисту внутрішнього виробництва від конкуренції імпорту, що може бути особливо важливим для стратегічно важливих галузей економіки.

2. У деяких випадках введення тарифів та інших обмежень може створити чи зберегти робочі місця в тих галузях, які стають об’єктом заходів захисту.

3. Деякі уряди можуть отримати політичну підтримку від громадськості заходами щодо захисту внутрішнього ринку та виробництва.

4. Торговельні конфлікти можуть бути використані як засіб створення тиску на інші країни для початку переговорів та досягнення взаємовигідних угод.

Таблиця 1

SWOT-аналіз участі України у торговельних війнах

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> – Диверсифікований експорт – Україна має різноманітний експортний портфель, що може допомогти у зменшенні впливу торговельних обмежень на конкретні галузі; – високий рівень технологій – деякі галузі української економіки мають високий рівень технологічної спеціалізації, що може забезпечити конкурентоспроможність на світовому ринку; – досвід підтримки внутрішнього виробництва – Україна може використовувати внутрішню підтримку для розвитку власного виробництва та зменшення залежності від імпорту 	<ul style="list-style-type: none"> – Залежність від постачання зброї та гуманітарної допомоги від західних партнерів; – залежність від обміну товарами – велика залежність від експорту та імпорту може зробити Україну вразливою до торговельних конфліктів та змін на світовому ринку; – слабка конкурентоспроможність виробництва – деякі галузі виробництва можуть бути менш конкурентоспроможними на світовому ринку через низький рівень ефективності та інші фактори
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> – Розвиток інновацій та нових галузей: інвестиції в інновації та нові галузі можуть зробити українську економіку менш залежною від конкретних товарів та послуг; – Україна може використовувати міжнародні організації, такі як СТО, для розв'язання торговельних конфліктів та вироблення справедливих торговельних угод 	<ul style="list-style-type: none"> – Введення тарифів та нетарифних обмежень на українські товари може обмежити доступ на ринки та збільшити вартість експорту; – зміни в світовій економіці можуть призвести до змін у попиті та пропозиції, що може вплинути на експортні можливості України; – геополітичні конфлікти можуть мати вплив на торговельні відносини та створити додаткові обмеження для України

Джерело: сформовано авторами

Негативні сторони міжнародних торговельних війн:

1. Введення мит та інших торговельних обмежень може призвести до збільшення вартості імпортованих товарів, що може негативно вплинути на споживачів.

2. Торговельні обмеження можуть спричинити зменшення виробничої ефективності та призвести до втрати робочих місць в галузях, що стають об'єктом торговельних війн.

3. Міжнародні торговельні війни можуть призвести до загострення економічної нестабільності на світовому рівні через зміни в торговельних відносинах та загальну невизначеність.

4. Введення торговельних бар'єрів може порушити глобальні ланцюги постачання та призвести до зниження ефективності виробництва.

5. Торговельні конфлікти можуть створювати напруги у геополітичних відносинах між країнами та призвести до погіршення співпраці в інших сферах.

6. Участь у торговельних війнах може призвести до втрати довіри міжнародних партнерів та втрати позицій на світовому ринку.

7. Торговельні війни можуть вплинути на глобальну торгівлю та затримати економічне зростання, що може мати віддалені наслідки для розвитку країн.

Висновки

Ведення торговельних війн є складним і ризикованим кроком і здебільшого спричиняє негативні наслідки для економік країн. Однак якщо країни перебувають у ситуації, де такі конфлікти вважаються неодмінними або невідворотними, можна розглянути деякі рекомендації для ефективного ведення торговельних війн:

- підготовка до торговельних переговорів – країни мають ретельно аналізувати свої економічні інтереси та підготувати обґрунтовані довідки про порушення торговельних партнерів;
- перед тим як вживати економічні санкції, країни можуть спробувати розв'язати свої розбіжності за допомогою дипломатії та співпраці з міжнародними організаціями, такими як Світова організація торгівлі (СОТ);
- уникання підвищення податків та збільшення мит, оскільки це може спричинити інфляцію та збільшити вартість споживчих товарів;
- розвиток спеціальних економічних зон може сприяти притоку інвестицій та зменшенню залежності від торговельних партнерів, які стали об'єктом конфлікту;
- розширення економічної диверсифікації може допомогти країнам зменшити вплив торговельних обмежень у важливих галузях;
- вивчення досвіду інших країн – аналіз досвіду інших країн, які успішно вирішили торговельні конфлікти, може допомогти у виборі стратегій та підходів;
- моніторинг глобальних тенденцій, щоб адаптувати стратегії та уникнути непередбачених наслідків;
- підтримання внутрішнього виробництва може зменшити залежність від імпорту та забезпечити більшу економічну стійкість.

Торговельні війни мають розглядатися як останній засіб у розв'язанні торговельних конфліктів. Ефективний діалог, дипломатія та міжнародна співпраця є основними для попередження подальшої ескалації та забезпечення стабільності у світовій економіці.

Список літератури

1. Мірошніченко Б. (2023). Світ прямує до торгової війни, де кожен сам за себе. Кінець епохи глобалізації? 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/17/696022/>
2. Ануфрієва К., Брус С. (2019). Світові торговельні війни: виклики та лінії опору малої відкритої економіки. К.: Разумкова центр, 2019, 72 с.
3. Калюжна Н. (2019). Міждержавні торговельні конфлікти як уособлення політики неопротекціонізму. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. 1 (69). С. 30–36.
4. Яценко О., Ускова Д. (2019). Міждержавні торговельні суперечки як виявлення політики протекціонізму. Економіка і організація управління. 2019. № 4 (36). С. 58–65.
5. Державна митна служба України (2023), ВІ – Показники зовнішньої торгівлі України. URL: <https://bi.customs.gov.ua/uk/trade/>
6. Ормоцадзе М. (2023). Які економічні відносини Україна і Росія зберегли після початку війни? Видання BBC. 2023. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-65121121>
7. РБК–Україна (2022). Бойкот торгівлі з Росією. Що Україна купувала у агресора і де шукати заміну. 2022. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/boycot-torgovle-rossiey-ukraina-pokupala-1648237491.html>
8. Яценко О., Ускова Д. (2019). Міждержавні торговельні суперечки як виявлення політики протекціонізму. Економіка і організація управління. 2019. № 4 (36). С. 58–65.
9. Завербний А. С., Пешко М. (2023). Діджиталізація української економіки в умовах євроінтеграції. Економіка та суспільство. 47. 2023. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2136>
10. Козлова Ю. (2019). Торговельна війна США і Китаю. Більшої загрози світовій економіці не існує. Видавництво Гловком. 2019.
11. Слово і діло (2023). Протистояння США та Китаю: порівняння економічного та військового потенціалу держав, 23 березня 2023, URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/03/23/infografika/svit/protystoyannya-ssha-ta-kytayu-porivnyannya-ekonomichnoho-ta-vijskovocho-potenczialu-derzhav>

References

1. Miroshnychenko, B. (2023). The world is headed for a trade war where everyone is for themselves. The end of the era of globalization? Retrieved from: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/17/696022/>
2. Anufrieva, K., Brus, S. (2019). World trade wars: challenges and lines of resistance of a small open economy. K.: Razumkov Center, 72 p.
3. Kalyuzhna, N. (2019), Interstate trade conflicts as an embodiment of neo-protectionism policy. Problems of the systemic approach in economics. Issue 1 (69). P. 30–36.
4. Yatsenko, O., Uskova, D. (2019), Interstate trade disputes as a manifestation of protectionism policy. Economics and management organization. No. 4 (36). P. 58–65.

5. State Customs Service of Ukraine (2023), BI – Indicators of foreign trade of Ukraine. Retrieved from: <https://bi.customs.gov.ua/uk/trade/>
6. Ormotsadze, M. (2023). What kind of economic relations did Ukraine and Russia maintain after the start of the war? Publication of the BBC. Retrieved from: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-65121121>
7. RBC–Ukraine (2022). Boycott trade with Russia. What Ukraine bought from the aggressor and where to look for a replacement. Retrieved from: <https://www.rbc.ua/ukr/news/boykot-torgovle-rossiye-ukraina-pokupala-1648237491.html>
8. Yatsenko, O., Uskova, D. (2019). Interstate trade disputes as a manifestation of protectionism policy”. Economics and management organization. No. 4 (36). P. 58–65.
9. Zaverbnyi, A. S., Peshko, M. (2023). Digitalization of the Ukrainian economy in the conditions of European integration. Economy and society. 47. Retrieved from: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2136>
10. Kozlova, Yu. (2019). Trade war between the USA and China. There is no greater threat to the world economy. Hlovkom Publishing House.
11. Word and Deed (2023). The confrontation between the USA and China: a comparison of the economic and military potential of the states. Retrieved from: <https://www.slovoidilo.ua/2023/03/23/infografika/svit/protystoyannya-ssha-ta-kytayu-porivnyannya-ekonomichno-ta-vijskovoho-potenczialu-derzhav>

Ya. P. Radchenko, A. S. Zaverbnyj
Lviv Polytechnic National University
Department of Foreign Trade and Customs

**SPECIFIC FEATURES OF TRADE WARS IN A GLOBALIZED ENVIRONMENT:
PROBLEMATIC ASPECTS FOR UKRAINE**

© *Radchenko Ya. P., Zaverbnyj A. S., 2024*

Abstract – The scientific article examines the topical issues of trade conflicts in the context of the modern globalized economic system and their impact on the economic interests of Ukraine. The article analyzes the key aspects of trade wars, taking into account the interaction of countries in the international market, the influence of global economic trends and modern challenges facing the Ukrainian exporter.

The work examines in detail important aspects such as the strategies of countries in trade war conflicts, the impact on the markets of raw materials and finished products, as well as possible ways of protecting national interests. In particular, an assessment of the possible consequences for the economy of Ukraine was carried out and strategic steps that could ensure the stable functioning of the country in conditions of trade tensions were determined.

The article examines the trade conflict between the United States and China, which has become one of the most defining in modern economic history. Focusing on the stages of development of this conflict, she analyzes the trade restrictions introduced by both countries and their impact on the world market. Covering the relationship between the world’s two largest economies provides the reader with a deeper understanding of the causes and consequences of trade conflicts.

Additional focus of the article is given to the trade conflict between Ukraine and Russia, considering its history and specifics. Through the prism of interaction between the two countries, the causes of the conflict, its impact on the economy of both sides, as well as possible ways of solving and overcoming the consequences are given.

The article begins with a brief overview of the history of trade conflicts, revealing their roots in economic and political competition between countries. It examines the transformation of trade relations from the time of marginal mercantilism to the era of global trade and identifies the key factors leading to the emergence of trade tensions.

This article is aimed at studying and understanding the current problems of global trade and its impact on the economic development of Ukraine, and also puts forward practical recommendations for the effective conduct of trade wars.

Keywords: trade wars; trade conflicts; globalization; European integration; international trade relations.